

Sermo

aurum in fornace probauit eos. et sicut holocausta accepit eos. Etiam sic aurum inspicientes lectos facit homines. Item illud Fontini in descriptione vniuersi. Cumque aurum inspicimus naturaliter leti sumus. quia Item Tharentinum li. 8. onera. In natura aurum sibi dulcorat. primum aerem et alterat. Aer autem alterat cor alterat humanum. Sic in fili deuoti homines hodie inspiciunt per fidele seruitium hos aureos apostolos. veraciter letantur in omnibus suis necessitatibus et tribulationibus. Ideo dicit Ambrosius li. prefa. Ingruente metu tribulationis et angustie tutum est sub umbra sanctorum apostolorum confugere. quorum a facie omnis fugit dolor tribulationis afflictionisque humane et mundane. Fugata igitur tribulatione leticia comitatur. et precipue leticia sempiterna erit eis qui digne seruiunt illis apostolis. Item illud Eusebii. Item monachum. Intuentes quidem auream lucem celestium gaudiorum spiritus intus accipimus eternum. et sic patet quod fuerunt candelabra aurea beati apostoli. Hec candelabra habuerunt super caput lampadem auream. id est fidem que Item Chrysostomus super Mattheum animam sicut lampas domum illuminat. quia fides eorum luxit contra hereticos et magos deceptorios. In hac lampade fuit oleum charitatis. iocunditas mentis. et puritas conscientie. Super illa igitur spiritualia candelabra fuerunt septem lucerne per quas intelliguntur septem virtutes beatorum apostolorum Simonis et Iude quas habuerunt. quarum tres sunt theologice. scilicet fides. spes. et charitas. Alie quatuor cardinales que sunt prudentia. magnanimitas. continentia. et iusticia. Habuerunt insuper ista nobilissima candelabra septem infusoria que sunt septem spiritualium sancti dona. scilicet timor. pietas. consilium intellectus fortitudo. scientia et sapientia. Sic moraliter omnis prelatus siue vir ecclesiasticus debet candelabrum luminosum. Sed heu quidam sunt ut asserit Petrus rauennensis. in monacho qui ante dignitatis adeptionem satis commendabiles extiterunt super candelabrum ecclesie constituti lucem in tenebras et famam in infamiam conuerterunt. quorum vnus Saul qui ante electionem in regiam dignitatem erat electus bonus et noster erat de israel vir melior eo. ut habet. i. Regum. ix. Sed factus rex est in maliciam peruersus. et sic in multis alijs inuenimus. de quibus subdit predictus doctor. Melius inquit fuisse illos latere sub modio quam cum infamia candelabrum ascendisse. Et subdit. Adhuc enim turpitudine eorum sub paupertatis obsequio lateret nisi eam dignitas diuulgasset. creuit honor. et cum honore infamia. priuato peccanti sepe parcat. Item si prelatus deum querit in eius infamiam liget

omnium acuiunt. hec ille. Ex quo habet quod necesse est quod prelati sit candelabrum luminosum per sapientiam et lampas super caput eius. Item est christus fulgens per gratiam in mente ipsius et sic de alijs virtutibus. et tamen de secundo.

De omnibus sanctis. Sermo primus.

Adens iesus tur

bas ascendit in montem Mattheum. v. A dicit Ambrosius li. problematum. Aspicientibus inquit nobis intra solem continue tres effectus seu euentus accidunt et contingunt. Nam sternutatio sequitur. oculus lachrymas. et visus aliquoties excecatur. Cuius ratio est. quia eccellente lumine solis humidum liquat oculorum. quia quidem facta liquatione sternutatio accidit. lachryma effluit. visusque obscurior apparebit. Mystice per solem quo ad primum eternam beatitudinem que est deus designatur. Recte enim sicut sol Item Ihesus est fons totius luminis quo omnia superiora et inferiora illustrat. Quia luna ut ait Ambrosius in libro elementorum semper mediante sole illuminatur et omnes alie stelle. Quid enim est splendor solis nisi illuminatio lune et stellarum. Ideo deus est fontale principium luminis matris sue Marie virginis et omnium sanctorum quorum hodie sub vna memoria festum celebratur. Ipsi prout dicere illud psalmi. Bene apud te est fons vite. et in lumine tuo videbimus lumen. hoc est nostra claritatem. quia ipse est Item Gregorius in collecta sanctorum omnium splendor mirabilis. Sed si nos mortales intra hanc lucem superne beatitudinis et claritatis sanctorum oculorum anime defigimus sequitur mox sternutatio admirationis et stuporis. Item illud Anastasius in sermo. Cumque beatitudinis eterne gaudia intra mentes resolvere incipio mox stupore immenso extra me ipsum transeo. et homo cogitans hanc beatitudinem et gaudium sanctorum utique lachrymas non potest continere quod tam diu ab eorum societate debet esse. sicut predictus doctor anastasius qui subdit. Atque in corpore tam diu protrahi ab hac sanctorum claritate nimis languet et lugeo. Sic David qui luxit. Heu mihi quia incolatus meus prolongatur. Etiam oculi nostri totaliter excecantur mentis si voluerimus gloriam et lumen sanctorum perscrutari. quia est impossibile. sicut patet de sanctissimo Augustino. qui scribit in epistola ad Celerinum dicens. Dum in mea cellula quiescens cogito qualis esset omnibus beatis qui cum christo gaudet glorie et leticie quietas. breuē

vellem scribere eplam sanctissimo Hieronymo destinandam vt quicquid ex hac sentiret responderet. Sciueram enim in tam difficili questione a nullo alio viuentiu me posse euidentius edoceri. Cuius iam scribens salutati onis exordio Hieronymum prouocare ineffabile subito lumen nunquam visum temporibus nostris minimeque linguis declarandum cum ineffabili laudatque odor fragrantia cellula in qua scribebam intrauit hora iam plenior quam a me visio stupore admirationeque commotus animi et membrorum virtutes amisi. nec sciebam denique quod dextera mirabilis dei tunc exaltasset seruum suum Hieronymum. Et subdit. Inter hec meis strepentibus cogitationibus quod hoc esset de luce hec dicentes verba remicuit Aug. Aug. quem queris. putas ne breui vasculo inmittere mare totum. breui includere pugillo terrarum orbem. celum frenare ne visitatos exerceat motus qui oculus nullus hominum vidit tu videbit qui auris nulla per sonum hausit audiet tua. que cor humanum nullatenus intellexit. nec etiam cogitauit. estimas ne posse intelligere. certe nequaquam. Potius totum mare in artissimo clauderet vasculo. potius totum terrarum orbem pugillus teneret pugillus. Potius a motu continuo celum desisteret quam gaudiorum et glorie quibus totum aie sine fine potiuntur. minima etiam intelligeres. hec Hiero. De hac beatitudine et gloria sanctorum omnium recitat euangelium dicens. Elidens iesus turbas. In quo principaliter tria describuntur. Primo multitudo electorum. ibi. Vides iesus turbas. Secundo pulchritudo celorum ibi. Ascendens in montem. Tertio sanctorum differentia. ibi. Beati pauperes spiritu. De primo est notandum quod reges et principes et potentissimi seculares consueverunt habere in suis seruitutibus et exercitibus multitudinem famulorum. Ad declarandum. Reg. xix. de potestate rege Sennacherib. qui veniens contra filios israel pugnaturus habens in suo exercitu centum. lxxxv. milia armatorum. Idem legitur Judith. ii. de Nabuchodonosor rege magno. qui volens omnem terram suo imperio subiugare vocauit. Holofernem exercitus sue militie principem dicens. Egredere aduersus omne regnum. et non parcat oculus tuus villo regno omnem urbem munitam subiugabis mihi. Tunc holofernes vocauit omnes magistratus virtutum assyriorum et numerauit viros in expeditione centum. xx. milia peditum pugnatorum. et equites sagittarios duodecim milia. et operuerunt terram sicut locuste. Refert etiam Orosius super cantica quod principes romanorum tantam habuerunt ciuium multitudinem quod Hannibal

princeps carthagenensium in vno die totos ciues romanos interfecit quod tres modios annulorum. digitis eorum abstraxit. Mystice omnipotens deus qui est rex regum et dominus dominantium. Apo. xix. multitudinem sibi elegit famulorum. habet enim in suo exercitu hoc est in imitatione passionis tantam militum multitudinem quod excedunt non solum numerum militum regis Sennacherib et regis Nabuchodonosor sed etiam principum romanorum. Refert beata Brigida regina in libro suarum reuelationum. Si mensurares terram centum pedum in longitudine et seminares eam plenam paruis granis tritici ita compresseris quod non esset distantia inter granum et granum nisi articulus vnius digiti. et quolibet granum daret fructum centuplum adhuc essent plures martyres passi Rome a tempore illo quo Petrus venit usque ad tempora quibus Celestinus papa ad suam solitariam vitam recessit. Refert etiam gloriosus Hieronymus in epistola ad Iulianum. quod ante tempora Theodosii imperatoris quo ipse floruit tot fuerunt iam martyres martyricati quod per singulos dies diuersarum prouinciarum vrbium plusquam octingentorum et nongentorum milium martyrum sint nomina vt nullus sit qui inter quinque milia martyrum reperiri non possit ascriptus. excepto duntaxat die Kalendas Januarij. et dicit doctor Bartranus de vestimenta. crea. per creaturas. Estimo quod multo plures tempore pacis postea ab hereticis et paganis usque ad presens sunt in bellis contra paganos per fide christi martyricati et iusticia tam in bellis quam in predicatione fidei. Quis enim dubitet quin multos martyres fecit prauitas paganorum et heretica prauitas bohemorum qui iam sunt computati in numero electorum. Ad dicitur in cano. xxiii. q. v. c. Omnium quisque fidelium qui moritur in certamine quod contra infideles agitur celeste regnum promeretur. et si tot tantique sunt martyres. et quot sunt sancti innocentes qui ab herode sunt occisi. de quibus Apo. xiii. Et cum agno centum. xliij. milia habentes nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis. Etiam multo tempore Constantini imperatoris sunt conuersi ad christum vt dicit Nicolaus de Lira super Apo. vii. quos enumerat ibidem. Johannes ex duodecim tribubus israel ex quolibet duodecim milia signati. Et postea addit. Post hec vidi turbam magnam quam nemo dinumerare poterat ex omnibus gentibus et tribubus et populis stantes ante thronum in conspectu agni amicti stolis albis. et dicit Nicolaus de Lira in glosa quod tempore

Diocletiani tot fuerunt martyres q̄ dinnumera-
ri nō poterāt. q̄ infra triginta decēseptēmi-
lia occidit ⁊ vna die cū collega suo Maximi-
ano occidere iussit Thebeoz legionē. sc̄z
sex milia sexcenta ⁊ sexaginta sex. Iudices
etiā de mādato ipsoz interfecerūt q̄ sub cer-
to numero redigi nō potuerūt. **¶** Diocletia-
nus. xx. annis legi impasse. Ecce numera si
potes exercitū regis celoz christi q̄ oēs ipsuz
per bellū martyriū sunt secuti. **¶** Quot sūt pa-
triarchaz in numero ⁊ prophetaz. certe no-
bis innumerabiles. **¶** Iō dictum fuit Abzac.
Gen. xv. Suspice celū ⁊ numera stellas eius
si potes. sic erit semen tuū. **¶** Ubi dicit glo. Se-
men abrae sunt om̄s sancti q̄ innumerabiles
sunt. **¶** Iō dicit euāgelista. Videns iesus tur-
bas. Sup quo dicit Simon d̄ cassia. Turba-
rum nomine multociens multitudo hominū
designatur. ⁊ hoc quantū ad primū. Quan-
tū ad secūdū ponit celoz pulchritudo cū dīc
ascēdit in montē. de q̄ ps̄. Quis ascēdet i mō-
tē dñi. aut quis stabit in loco scō. ⁊c. Et alibi
mons pinguis. **¶** Pro quo sciendū fm̄
naturales mōs libani oēs mōtes pulchritu-
dine p̄cellit. Est igit̄ mons redolentie ⁊ aro-
matic⁹ prop̄ flores herbasq̄ odoriferas. est
mons pulchritudinis ⁊ amenitatis prop̄ ce-
droz. palmar. cipressoz. oliuar. arborumq̄
aliar proceritatē. propter auiū siluestriū so-
norositatē. riuoz ⁊ fontū multiplicatē. est
mons leticie ⁊ iocūditatis prop̄ abūdantiā
vini leticie inductiui. Est etiā mōs cōfidētie
⁊ securitatis. ⁊ nō sunt ibi serpentes neq̄ ali-
ud animal venenosum prop̄ aromaticitatē
morari p̄mittit. ideo ibi tute quiescit ⁊ dor-
mitur. vt dicit Hiero. **¶** Mystice per hūc mō-
tē libani intelligit̄ mons celi in q̄ bñplacituz
ē deo habitare. vt ait ps̄. Est enī mons mire
redolentie. q̄ ibi est redolens flos cāpi. **¶** Lān
ij. Ego flos campi ⁊ liliū cōualliū. **¶** Ibi sunt
viole angeloz. oliue patriarcharum. ⁊ balsa-
ma prophetaz. **¶** Illic cipressi aploz. rose mar-
tyrum. palme cōfessor. ⁊ lilia virginū. **¶** De b̄
plenius dicit Aug⁹. in li. susputationū. parte
xxvij. c. ij. Speciosa facta es ⁊ suavis in deli-
tīs o mater hierusalem. ideo rex regū in me-
dio. ⁊ pueri eius in circūitu ei⁹. **¶** Ibi hymni-
dici chori angelorum. **¶** Ibi societas supnozū
Ibi dulcis solēnitās omniū ab hac terrestri
peregrinatione ad tua gaudia redeuntia. ibi
prophetarum prouidus chorus. **¶** Ibi iugis
apostolorum numerus. **¶** Ibi innumerabilis
victorum exercitus. **¶** Ibi sanctorum cōfesso-
rum sacer conuentus. **¶** Ibi veri ⁊ perfecti mo-
nachi. **¶** Ibi sancte mulieres que voluptates

seculi ⁊ sexum infirmitatis vicerunt. **¶** Ibi pu-
eri ⁊ puelle que annos suos moribus trans-
cenderunt. **¶** Ibi sunt oues ⁊ agni qui iam hu-
ius mundi laqueos euaserūt. **¶** Hec ille. **¶** Et re-
uera mons ille celi gloriosus mons pulchri-
tudinis ⁊ amenus. **¶** **¶** dicit. b. Aug⁹. de libe-
ro arbitrio. li. ix. Tanta est pulchritudo sup-
ne glorie. tāta ē amenitas lucis eterne vt etiā
si nō liceret in ea amplius delectari q̄ vnus
hora diei prop̄ hoc solū innumerabiles hu-
ius vite dies pleni delitijs ⁊ circūfluētia ho-
norum temporalīū merito despicerent. **¶** Taz
enim pulcher est ⁊ suavis vt ea visa non pōt
amplius delectari. oēm vincit dulcedinem.
oēm exuperat cōcupiscētiā ⁊ sola sufficerent
si nulla alia adessent. Sed p̄ter ea ibi adest ce-
drus alta iocūda ⁊ decora virgo maria q̄ di-
cit Ec̄i. xxiiij. Ego quasi cedrus exaltata sū
in libano que celestem p̄ omnibus sanctis p̄-
letificat montem. q̄ ipsa ē splendidior. **¶** Sap.
vij. Ideo ad hanc pulchritudinem desidera-
uit beatus Aug⁹ in li. suspu. parte. xxvij. ca.
ij. Felix anima mea q̄ semp in secula felix si i-
tueri meruero gl̄iam tuā. beatitudinē tuam.
portas ⁊ muros atq̄ plateas ⁊ mansiōes tu-
as. multas nobilissimas aues tuas ⁊ fortissi-
mū regē tuū in decore tuo. **¶** **¶** nari nanq̄ tui
ex lapidibus preciosis. porte tue ex margari-
tis optimis. platee tue ex auro purissimo. in
quibus iocūdū alleluia sine intermissione cō-
cinnit̄. **¶** hec Aug⁹ **¶** Ibi insup ē celestiū auium
dulcis sonorositās. **¶** **¶** fm̄ amandū in hōzo
lo. sapieli. j. c. xij. ibi celestes armonie perso-
nant. diuine frigelle intonant. voce iubilosa
decantant **¶** Ibi letabunda plaudunt agmina
ac se letis blanda miscent modulamina chori
¶ **¶** aut in hoc monte iubiloso est dulcis so-
noritas angelozū. **¶** legi q̄ quidam monach⁹
legens hunc versum ps̄. Quā magna multī-
tudo dulcedinis tue domine quā abscondi-
sti timentibus te. ⁊c. sup hoc cepit feruide co-
gitare. **¶** Quā durante cogitatione quedā au-
cula veniens saltauit ante illum cepitq̄ dul-
citer decantare. **¶** Ille enim nimīū in dulcedi-
ne eius delectatus dephendere nitebat̄ hāc
auicula se remoti⁹ elongauit. **¶** **¶** monach⁹ au-
tē choruz p̄ dulcedine estuans. relicto psal-
terio exiens claustrum sine licentia illam seq̄-
batur in quoddam nemus. **¶** Cum autē auicu-
la super arborem sedebat ipse inter duas ar-
bores resedit vt diligenter cantus dulcedinē
auscultaret. **¶** **¶** deractis igitur tricens ⁊ qua-
draginta annis auicula ipsum relinquens ce-
los penetrauit. **¶** Ille autem putās se solum a
prima vsq̄ ad tertiam. a claustro abfuisse. cū

intrasset inuenit omnes officiantes imutatos
 Querentibus igitur illis quis eēt eis ordinē
 enarrauit. Tunc in cronicis eorū ē inuentum
 trecentos et quadraginta annos ab abbate q̄
 abiuit defluxisse. Q̄ d̄ dulcis cantus modu-
 latio ibi est in celis. vbi nō soluz vnus angel⁹
 cantans audietur. sed mille milia et decies cē-
 tena milia angeloz dulcissima organa audiē-
 tur et non solum voces angeloz. verū etiā cā-
 tus omnium beatorū. Iō beat⁹ Aug⁹. optat
 audire hec modulamina dulciū vocū i libro
 susputa. vbi supra. Felix ego et vere i ppetu-
 um felix si post resurrectionē hui⁹ corpuscu-
 li audire meruero illa cantica celesti melodie
 q̄ cantent ad laudē regis eterni ab illis sup-
 ne patrie ciuib⁹ beatorūq; spiritū agmini-
 bus. fortunatus ero et nimis beatus si canta-
 re meruero et assistere regi meo. Est insuper
 mons celi mons leticie et iocunditatis. Ar̄t
 ait Aug⁹ vbi supra. Exultēt oēs in proprijs
 mansionibus. dispar est gloria singuloz sed
 cōmunis est leticia omnīū plena et perfecta
 vbi regnat charitas que deus ē vna omnib⁹
 quē sine fine vident et semp videntes ei⁹ amo-
 re ardent. amant et laudant. Om̄e op⁹ eorū
 laus sine defectu et sine labore. Et hec Bona-
 uentura doctor vt inquit de alijs omnīū pe-
 ne innumerabilius iocunda visione et leticia
 taceam. mirabiliter omnīū spiritū mentes
 letificat. et mira ineffabili gaudio oēm beatā
 creaturā inebriat videre illius celestis regine
 claritatē et sue beatissime plis glorificatā hu-
 manitatē. Et subdit. O aīa mente deuota p-
 tracta quid sit plenū omnīū suauitātū gaudi-
 um videre hominē hoīs p̄ditorē. feminā om-
 niū cōditoris genitricē iesum quondā frēm
 perditū. abiectum et despectū. nunc viuētē
 et regnantē. nunc oībus imperantē. Est et de
 niq; mons cōfidentie et securitat. quia ibi se-
 dent in pulchritudine pacis. in tabernaculis
 fiducie. et in requie opulenta Esa. xxxij. Iō
 Vincentius i spe. hist. libro. xxij. in fine di-
 cit. hanc beatā sanctorum vitā facilius ē con-
 sequi q̄ enarrare. cuius erit cursus sine ter-
 mino. vsus sine fastidio. sub antiquis perpe-
 tuisq; gaudijs semp noua iocūditas et sine vl-
 lo amittendi periculo perfecta felicitas. In
 isto gloriofo monte suauissime redolētie. pul-
 chritudinis. leticie et fiducie parauit hodie
 deus sanctis suis omnib⁹ festū gaudiosū fm̄
 illud qd̄ canit ecclia. Q̄ d̄ gloriofū ē regnum
 in quo cuz christo gaudent omnes sancti. iō
 nos xp̄iani cū illis debem⁹ gaudē et festū eorū
 hic in terris deuote pagere vt illis p⁹ mortē
 associari mereamur. Rogem⁹ ergo dñm. rē.

De omnibus sanctis Sermo secundus.

Beati pauperes

Spiritu. qm̄ ipsoz ē regnū celorum
 Matt. v. p̄li. in histo. natu. ait.
 q̄ oēs aues tenebrose diurno tpe excecantur
 sicut in volatilibus cernit noctuaz q̄ nō
 die sed nocte volant. Cui⁹ rōnem ponit Ili.
 in histo. dicēs. Tante se fore noctua estimat
 pulchritudis q̄ si in die volatū faceret totus
 mundus ob nimā pulchritudinē eā caperet
 et teneret. Etia in nocticorace et in bubone q̄
 oculos suos ad lumē solis nō valent attolle-
 re propter debilitatē. A. Mystice iste aues
 sunt hoīes mūdiales q̄ sunt in cordibus suis
 tenebrofi ita vt de eis dicit Aplus ad Ro. j.
 Obscuratū est insipiens cor eorum. et quis
 sint obscuri. tamen querunt pulchritudines
 huius mundi et delicias. et nolunt attollere
 oculos cordis. affectum et intellectū ad eter-
 nam beatitudinem. sed ad diuitias. Contra
 quos dicit Anselmus in p̄fologion. Et be-
 atus Aug⁹. medita. li. v. Cur p̄ multa vaga-
 ris homūcio querēdo bona creata. amavim⁹
 bonū in quo sunt omnia bōa et sufficit. Si de-
 lectat pulchritudo fulgebūt iusti sicut sol Si
 libertas aut fortitudo siles erūt angelis dei
 in celo. Si longa et salubris vita. ibi sanitas
 eterna. q̄ iusti in perpetuum viuēt. et sal⁹ iu-
 stoꝝ a dño Si satietas et ebrietas satiabimur
 de glia dñi. inebriabunt ab vbertate dom⁹
 dei. Si melodia. ibi canunt angeli. Si socie-
 tas et amicie. ibi sanctorū societas et omniū
 vna voluntas. Si honores et diuitie. ibi glia
 et diuitie in domo eius. Si securitas et certi-
 tudo. ibi omnīū tēpoz eterna longitudo. hec
 ille. Si illa homo mundialis attenderet cecita-
 tatē cordis vtiq; repelleret. et oculos eius ad
 sanctorū beatitudines eleuaret. de quib⁹ di-
 cunt verba p̄sumpta. Beati pauperes spiri-
 tu cum sequentibus. In quibus verbis tan-
 gunt septuplices sancti. quibus septem bea-
 titudines p̄nt attribui. sed octaua ē cōis om-
 nibus. p̄mū ibi. Beati pauperes spiritu.
 rē. Pro quo est notandū terreni reges
 solent in curijs suis habere diuersas famili-
 as et discretas. Aliqui magis diligunt Aue-
 nes. sicut Robaam. iij. Regl. xij. q̄ mortuo
 patre salomone spreuit cōsilia senum. et acq̄-
 uit consilio iuuenum qui secū erant enutriti
 Alij potius hnt senes sic rex Alexander de q̄
 legif in historia sua. Postq̄ sepeliuit patreꝝ
 suū philippū venerūt ad ipsū senes milites
 dicētes. Rex Alexander multis annis mili-

taimus p̄ri tuo ⁊ virtus nō est in nobis vt angustias ferre valeamus vt tibi placet recu-
se a nobis militiā quā hacten⁹ egimus. Re-
spōdit alexander Magis volum⁹ vos h̄re i
militiā nr̄a q̄ iuuenes q̄ iuuenes p̄fidēs i vir-
tute sua acquirat mortē. senior autē oīa agit cū
cōsilio. Alij autē in curijs suis h̄nt prudentes
⁊ futura scientes sicut rex pharao Gen. xliij
qui habuit ioseph qui sibi sapienter exposu-
it p̄sagiū futurorum. Alij h̄nt p̄ncipes sicut
rex Nabuchodonosor. Judith. j. qui habu-
it multos p̄ncipes. quoz primus fuit ho-
lofernes. Alij solent h̄re strēnuos milites. sic
rex Saul qui habuit fortē militē David qui
robustū Goliath gigantē supauit. j. Reguz
xviij. Alij libentē habent innocētes ⁊ imacu-
latis sic dicit ps̄. Innocētes ⁊ recti adhe-
runt mihi. Et itez. Ambulans in via imacu-
lata hic mihi ministrabat. Reliqui vero h̄nt
multitudinē virginū ⁊ adolescentulaz. sicut
rex Salomon. qui vt ait. Ioseph habuit lxx
reginas. iij. Regl. xj. dicit q̄ fuerūt. lxx. itel-
lige p̄ncipales. ⁊ alie fuerunt eaz domicelle.
Mystice christus qui est fm ps̄. rex magn⁹
super omnē terrā. h̄z curiā mirabiliter orna-
tam ⁊ rectissime ordinatam. de qua dicit de-
uotus Amandus in hora. sap. lib. j. c. xj. O
q̄ felix ciuitas vbi magna solēntas ⁊ q̄ iocū-
da curia que cura p̄orsus nescia. In hac in-
quā curia h̄z ip̄e rex iuuenes videlicet electis-
simos angelos ⁊ senes beatissimos p̄riarbas
ita vt impleret illud. ps̄. Senes cū iuniorib⁹
laudēt nomē dñi. In hac sacra curia h̄z sapi-
entes p̄phetas qui futura sciuerūt. h̄z ⁊ p̄n-
cipes electos ap̄los de quibus ps̄. Constitu-
es eos p̄ncipes sup oēm terrā. Ip̄e enī habz
milites martyres fortissimos. Jō beat⁹ Am-
bro. cū btō Augl. in cantico hoc testat dicens.
Te gloriosus ap̄lorum chorus. Te p̄phetarū
laudabilis numer⁹. Te martyz candidatus
laudat exercit⁹. Ibi insup habet immacula-
tos p̄fessores ⁊ cādidissimas virgines fm il-
lud ps̄. xliij. Adducentur regi virgines. Ip̄i
mō igitur christus rex celorum habet i curia
sua adolescentulos elegantissimos angelos
quibus prima attribuit beatitudo. Bti pau-
peres sp̄u. i. humiles. qm̄ ip̄oz ē regnū celo-
rū. Sicut m̄gr. li. ij. sen. dis. ij. Celū empyreū
statim vt est factū angelis ē repletū. Cui cō-
sonat Beda ibidē. Hoc supius celum quod
a voluntate dñi factū ē mox vt est creatū san-
ctis angelis est repletū. inter quos fuit vn⁹
vt dicit m̄gr. di. vj. oibus alijs excelsior. ⁊ p-
bat cum Ezech. xxviij. Tu signaculū similitu-
dinis plenus scia ⁊ p̄fectione decorus in de-

litij paradisi fuisti. Ad exponēs Greg⁹ ait.
Quanto in eo subtilior fuit natura eo magis
in illo imago dei similis insinuat impressa. ⁊
addit Ezech. de pulchritudine ei⁹. Vis lapis
p̄ciosus oīpmentū tuū. Glo. magri. id ē. oīs
angelus quasi operimentum erat ei⁹. Quia
fm Gregl. in compatione alioz clarioz fuit.
Iste vt testat Jsi. postq̄ creatus fuit emine-
tiā nature ⁊ profunditatez scie p̄pendens in
suis creatorē supbiuit dicens. Esa. xliij. In ce-
lum ascendā. i. ad celsitudinē dei supra astra
celi exaltabo solū meuz. ⁊ ero similis altissi-
mo fm glosam nō p̄ mutationē. sed p̄ poten-
tie equalitatem. ideo fm m̄grm ibidē. Tāte
supbie merito de celo empyreo i quo cū alijs
fuit deiect⁹ est in istū caliginosum aerem cū
omnibus sue p̄auitatis cōsortibus. Qz fm
Joh. Apoc. xij. Draco de celo cadens secuz
traxit tertiā partē stellaz. quia Lucifer ille
alijs clarioz ⁊ maior nō solus cecidit sed cum
eo alij multi qui ei in malicia supbie cōsente-
runt. eosq̄ cadentes hui⁹ caliginosi aeris ha-
bitaculū excepit. ⁊ hoc ad nostrā p̄bationez
factum est vt sint nobis exercitatiōis causa.
Nō enī concessum est eis habitare in celo. qz
clarus locus est ⁊ amenus. nec in terra nobi-
scum ne hoīes nimīū molestarēt Sed in isto
aere caliginoso qui eis quasi carcer vsq̄ ad
tempus iudicij deputatus est. Tunc autē tru-
dent in abyssum inferni. hec m̄gr. **L** S
alij angeli sancti qui perstiterūt sub potenti
manu dei se humiliauerunt. fm illud Sap.
Humilia valde sp̄m tuum. Eccl. viij. Ideo
ceteris supbis deiectis ip̄i in celo p̄māserūt
⁊ ip̄m hereditarie possederūt. iō merito con-
uenit eis prima beatitudo. Quia dicit petr⁹
lombardus li. ij. sen. dis. iij. q̄ boni angeli q̄
p̄stiterunt forte sue beatitudinis p̄scij fue-
runt. ⁊ sic p̄z q̄ iā beati extiterunt. Nō autēz
isti qui ceciderunt iō potuisset d̄ eis dici. Be-
ati pauperes spiritu. id est humiles angeli q̄
Lucifero in superbia nō adheferunt. quoni-
am ip̄oz est regnū celoz. In hoc gloriozo
regno laudant deū hodie ⁊ quotidie. sic d̄z
Esa. vj. Audi dominū sedentē sup solium ex-
celsū ⁊ angelos circūstantes illū. ⁊ audiui
clamātes ad eum. Sanctus sanctus sanctus
dominus de⁹ omnipotens exercitū. Et qz
scimus q̄ exercitus regum terrenorum in su-
is clipeis gestant flauēam violam. Viola h̄z
naturales quanto altius crescit tanto se de-
ponit. Sic sancti ⁊ boni angeli quāto se a dō
exaltatos viderunt tanto se per humilitatez
depresserunt. ⁊ per constantiam quā signifi-
cat flauedo viole steterunt. Si igit cum illis

*In curia
sua habet angelos*

spiritibus beati dici volumus et regnū celorum possidere. necesse ē nos in vera humilitate permanē. Jō dicit Bern. in li. de gradibus humilitatis. Per humilitatē ascēde ad sublimitatē. quia hec est via et non alia pter ipsam. qui aliter vadit cadit potius q̄ ascēdit. Secūdo christus h̄z in sua curia sanctos patriarchas quibus cōuenit secūda beatitudo. s. beati mites. Ipsi enim beati patriarche sunt valde mites. Q̄ legiſ Gen. xiiij. de Abraam q̄ dixit ad Loth. Ne queso sit iurgiu inter te et me et pastores meos et tuos. fratres enim sumus. Ecce vniuersa terra corā te est. recede a me obsecro. si tu ad sinistrazieris ego dexterā tenebo. Si tu dexteraz elegeris ego ad sinistram pergā. Et hoc dixit ex vā mititate. Quia dicit glosa hic q̄ mitis non irritat neq̄ irritatur. non nocet neq̄ nocere cogitat. De Isaac legiſ Gen. xxvj. q̄ seuit in terra palestinorum et inuenit in ipso anno centuplum. benedixit ei dominus et locupletatus ē. et ibat proficiens donec magnus effectus ē habuitq̄ possessionē ouiu et armentoz et familie plurimū. ob hoc inuidebāt ei palestinii et omnes puteos quos foderant serui patris sui Abraam obstruxerunt humo implentes. Et dixit ad eum Abimelech Recede a nob quoniā potētiō nobis factus es valde. Et ille quasi mitis inde recessit. Quia dicit beatus Augustinus Mitis ē qui improperantib⁹ nō resistit in malo. sed vincit in bono malum. Venit igit sic recedens ad torrentē Gerare. ibiq̄ fodit puteos alios. Sed iurgiu fuit pastoz Gerare aduersus Isaac dicentiu. Nra est aqua. Jō itez discedens fodit aliū puteū et p illo itez rixati sunt. et sic itez fodit tertiū pro quo non cōtenderūt. De Jacob legitur Gen. xxix. quando venit ad laban vt ei seruiret. Cui ille. mihi vt seruias quid mercedis accipies. At ille. Seruiam tibi pro Rachel filia tua minore septem annis. Et ille. Melius est q̄ tibi eā dē q̄ viro altero. mane apd me. Seruiebat aut p Rachel septē annis et videbantur sibi dies pauci p amoris magnitudine. Quibus finitis ait ad Laban. Da mihi vxorem meā. nam tempus expletū ē vt ingrediar ad eam Ille autē fecit cōuiuium et vespere Lyam filiam suam introduxit ad eum. Abane facto ad Laban mite iuit. Quid est inquit quod facere voluisti nonne p Rachel seruiui tibi: q̄re supposuisti. i. decepisti me? Et Laban. Nō est moris nostri vt minores tradent ad nuptias. Imple hebdomadam dierum complete. hoc est septem dies et hāc dabo tibi. Ille aut placide acquieuit. qd fuit

signum mititatis. Q̄ dicit Rich. de sancto vic. Mitis sunt leues et patientes. patienti enim expectant tempus exoptatū. De moyse legiſ Numeri. xij. q̄ erat vir mitissim⁹. et sic de multis alijs. Ihoz numero annectit beatus Iohes baptista q̄ valde mitis fuit ita vt ois turba ad ipm exiret et baptizabāt ab eo pctā sua cōfidentes. Q̄ dicit iij. Jō ipi nūc possidēt terrā. de qua ps. Portio mea in terra viuētium. Et alibi. Mansueti aut hereditabunt terrā et delectabunt in multitudine paci Ibi laudāt dñm sic vidit beatus Iohānes Apoc. iij. q̄. xiiij. seniores pcedebāt aū sedē i throno et adorabant viuētē in secula. et mitebāt coronas suas ante thronū et dicebāt. Vign⁹ ē dñs de⁹ n̄ accipe gl̄iam et honorē. Isti i suis clipeis gestāt elephantē argenteū. q̄ sicut elephas fm Are. li. aialiu ē mitis naturalit⁹ et benignus eo q̄ caret felle. Sic et ipsi patriarche fuerūt mites et benigni. iō hic d̄ d̄ eis. Vti mites quoniā ipsi possidebūt terrā. Tercio xps habuit in sua curia sapientes prophetas quib⁹ cōuenit tertia beatitudo. Vti q̄ lugēt. Ipsi enim fleuerūt p dilatione incarnationis xpi. sicut Esa. qui ait. lxiiij. c. Utinā dirūperes celos et descēderes. Et dauid propheta ait. Inclina celos et descende. Fleuerunt etiā pro peccatis pprijs. sicut idem Dauid qui dixit. Lachrymis meis stratū meū rigabo. Et etiā p alienis sic h̄tere. Quis inquit dabit capiti meo aquā et ocul⁹ meis fontē lachrymarū vt plozē die ac nocte in infectionē populi mei. Sicut Dauid. x. Ego daniel lugebam triū hebdomaday dieb⁹ Jō nūc eternalit⁹ cōsolant. q̄ p ill lachrymis sanant et cōsolant eternis gaudijs. Isti i suis clipeis gestāt aquilam aureā. Recte enī sic aquila a lōge intuet pda. Q̄ fm Ipsi. xij. li. ē limpidissimi visus. vñ exis i aere adeo alte volat q̄ vix videat tñ i mari videt pisciculum paruum Sic et ipsi a longe viderūt christum venturū. sicut propheta Aggeus q̄ ait. Venit desideratus cūctis gētib⁹ Aggei. ij. Quarto h̄z xps princeps scōs aplos q̄b⁹ pgruit q̄ta b̄ritudo. sc̄z bti q̄ esuriūt et sitiunt iusticiā. Ipsi enī seruēter vbum dei p̄dicauerunt et ad h̄ esuriebāt. vt alios adducerēt ad iusticiā. Jō nunc iurant. fm illud Lanticoz. v. Comedite amici mei et bibite et inebriamini charissimi. Ad quēlibet enim dicit xps sic Bonauē. innuit. Bibe nūc et comede et accūbe cū iocūditate. q̄ inuenisti grām corā sūmo pōtifice et rñdet q̄libz cuz gaudio. Bibā et hilarior ero q̄ magnificata ē hodie p oibus vitē mee possessio Isti i suis clipeis gestāt crucē purpureā. q̄

30 habz in sua p̄
p̄p̄tāb

Itē fm p̄p̄tā app̄lō

j

Sermo

7to p. h. in oratione
cruce christi gloriati sunt. sic Paulus qui dixit ad Gal. vi. Mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. **¶** Quinto christus habuit multos fortes milites sic martyres quibus conuenit quinta beatitudo. beati misericordes suis propriis animabus. Item illud Ecclesiastici. xxx. Misere aie tue placens deo quia ut aias seruarent corpora ad supplicia tradiderunt. ideo misericordia sunt persecuti quod absque purgatorio ad celum volauerunt. cum afflictio non est superaddenda afflictioni. vij. q. j. Isti in suis clipeis gestant leonem purpureum. Quia sic leo ut ait psalmista. i. histo. natu. li. viij. i. periculis maxime apparet gloriosus non enim abscondit se a canibus vel venatoribus. sed preedit in publicum ubi possit videri. Ita et ipsi in periculis passionum non latuerunt sed publice nomen christi sunt confessi attendentes illud Lucæ. xij. Dis qui me confitebitur coram hominibus prosterbor et ego cum coram patre meo et angelis meis. Sexto habuit in curia sua immaculatos confessores quibus conuenit sexta beatitudo beati mundo corde. Nam ipsi multis passionibus et abstinentiis aias suas mundauerunt. ideo deum vident. Quia dicit sapiens. Proverbia. xxiij. Qui diligit mundiciam cordis propter verba labiorum suorum habebit amicum regem christum. Illi in suis clipeis gestant colubam argenteam. Recte enim sic colubam diligit mundiciam. sic et ipsi mundiciam cordis dilexerunt. Septimo habet virgines mundissimas quibus congruit septima beatitudo. beati pacifici. Ipse enim carne cum spiritu concordauerit ideo pacifice vocatur. Quare prima est beatissima virgo maria de qua habet illud ex quo beata dei genitrix virgo semper maria est templum domini sacrarium spiritus sancti. Vgo ante partum. propter utrumque et in partu. ideo solennitatis primitie diei cum suis virginibus expers nullo modo est credenda. in cuius signum iste in suis clipeis gestant liliū mundissimum. quia inter spinas nuptiales liliū conseruauerunt virgine. Octaua beatitudo est oibus sanctis communis tam christo quem oportuit pati et ita intrare in gloriam suam. Lucæ. xxiiij. tam beati virgini cuius aiam pertransiuit gladius doloris. Lucæ. ij. quia alijs oibus sanctis de quibus dicitur Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam. quoniam ipsorum est regnum celorum. Quia Actuum. xiiij. per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. Istis oibus similis congregatis facit christus rex celorum hodie sic et semel in anno solennem festiuitatem et conuiuium. quia reges seculares facere vtrique semel conuiuium familie sue consueuerunt. sic legitur Ihesus. j. Absuerus rex potentissimus fecit gratiam conuiuium cunctis principibus et pueris suis ut ostenderet. et Et hec solennitas fuit in horto mira

biliter decorato. Ibi bibebant de aureis poculis qui iuitati erant. Vasthi etiam regina fecit conuiuium feminarum in palatio ubi rex manere consueuerat. Et ad hanc conuiuii solennitatem vocauit omnem populum. Mystice per Absuerum qui interpretatur beatus intelligitur christus qui est sanctorum suorum beatitudo. Ibi fecit hodie solennitatem et conuiuium gaudiosum cunctis principibus et pueris suis electis de quibus loquitur deuotus Amandus li. j. ca. xj. O vos celestes principes. o nobilissimi reges et imperatores. o filij dei excelsi diuine nature consortes quia imensa largitate facies vestre videntur perfuse. corda vestra quia copiose et supereminenter cernunt super effluere pre exultatione. ferta de fertis aurea ineffabiliter micantia. facie chorufci et indumento splendidi. cantu iocundi. fertis redimiri. Ihesus ille. Et hanc solennitatem ideo facit dominus ut ostendat quod gloria et diuitie sunt in domo eius. Ibi etiam hodie regina celorum Maria fecit conuiuium omnium feminarum. virginum electarum et sanctarum viduarum. Ad hanc solennitatem et festiuitatem omnium sanctorum inuitat christus omnem cetum christianorum ut cum eis gaudeant et exultent dicentes. Gaudete et exultate omnes sancti quoniam merces vestra est in celis. q. d. Si nunc festum eorum ageretur cum deuotione. ipsi intercedent pro vobis ut tandem ad consortium eorum veniatis ubi sine fine exultabitis et gaudebitis. Quod autem pro nobis hodie intercedat principaliter deimmostratum est in exemplo. Refert Iacobus. ianuen. q. sequenti anno ab huius solennitatis institutione hac die custos ecclesie sancti petri ex deuotione omnia altaria visitasset. et omnium suffragia implorasset. Demum vero rediit ad altare sancti petri apostoli et ibi paululum requiescens extra se rapit. Et ecce vidit regem regum in sublimi solio consistentem et omnes angelos in circuitu eius commorantes. Tunc virgo virginum in diademate prefulgenti aduenit. quam innumerabilis virginum et continentium multitudo sequebatur. Ihuic rex per totum assurrexit et posito solio iuxta se sedere fecit. Post hec aduenit quidam vestitus de pilis camelorum quem sequebatur multitudo seniorum. Deinde venit alius pontificali habitu decoratus quem aliquorum chorus in habitu communi sequebatur. Postea vero processit innumerabilis multitudo. postquam sequebatur turba diuersarum gentium infinita. omnes enim anni regni solium venerunt et ipsi genua flexis adorauerunt. Ihesus autem qui pontificali habitu erat indutus matutinas pre ceteris inchoauit. Angelus autem qui predictum custodem ducebat eidem visionem exposuit. asserens virginem mariam primam matrem esse dei. vestitum de pilis

Secundo p. in confessione

Anno p. in oratione

Quo p. omnes sanctos

camelorum Iohannē baptistā cū p̄iarchis
et prophetis pontificali habitu ornatū. p̄de
trum cum ceteris apostolis. milites marty
res turbam reliquam confessores Jam om̄s
ante regem venerunt vt pro honore sibi hac
die exhibito a mortalibus gratias agerent et
pro vniuerso orbe exorarent.

De cōmemoratione omniū
animarum Sermo primus

Sancta et salu-

oris ē cogitatio p̄ defunctis exora
re vt a peccat̄ soluant̄. ij. Mach.

xij. Cōmentator Auerrois sup̄ de imp̄ssioe
aeris. Lunc nebula ascēderit ea die inunda
tio pluuialis imminēbit. Cuius rō est. qz ta
lis exalatio nebulosa cōuertit̄ in impressiōes
pluuiiales. tunc autem talis pluuiā p̄dest hīs
animalibus que degunt i aquis vt piscibus
et nocet auib⁹ vt dicūt naturales. **A**ly
stice per nebulā pōt intelligi deuota oratio q̄
fit in sancta matre eccl̄ia. Hec igit̄ si deuote
ad deū ascēderit infructuosa non redibit.
Qz dicit Eusebius in sermone. Impossibile
est cōstantē frustrari orationē hominis quin
ad aspectū ptingat saluatoris. Cui consonat
beatus Bern. in sermo. Que fidelis et humi
lis oratio fuerit sine dubio celum penetrabit
vnde vacua redire nō poterit. sz vtiqz pluui
am miserationū reducit. Et hec pluuiā mise
rationis dei p̄dest si sunt in aquis tribulatio
nū purgatorij in quib⁹ flent. dolēt. egrotant.
Flent in quā vt penitentiā p̄teritā et iniunctaz
negligentiā omiserunt. Flent vt amici eorum
obliuioni tradiderunt. Et quelibet pōt dice
re cū ps. Obliuioni dat⁹ sum tanqz mortuus
a corde. Flent igit̄ qz a penis acerbis afflictī
diuti⁹ ibi fuerūt. Dolent quidē prop̄ dilati
onē glorie quā expectant. qz spes que differ
tur affligit aīam. s. in purgatorio existentem
p̄rou. xij. Egrotant autē qz seipsas iuuare nō
sunt potētes nec mederi. qz medicine sūt ob
liti. Jō nos qui possumus vti his medicinis
sz orōnibus debem⁹ eis impartiri. qz conso
lant̄ flentes. curāt dolētes. et sanāt egrotan
tes. teste Augl. qui ait. Oratio ē p̄solatio flē
tium. cura dolentium. sanitas egrotantiū. sz
hece adē oīo nocet demonib⁹ qui dicunt̄ vo
lucres celi. Luc. viij. Qz fm Augl. Oratio ē
diabolo supplicij. qz per eā multe aīe liberā
tur et ab eius potestate solūntur. Jō dicit ec
clesia in p̄missis verbis. Sancta et salubris ē

cogitatio pro defunctis exorare. et. p̄ro q̄
bus notandū. p̄li. in histo. natu. dicit qz for
tis odor ruterofas solet aperire si ruta infra
eas plantatur et interdū moueat. sic oīo ape
rit p̄ssimam mentē nobilissime rose christi si
fit pro animabus in purgatorio degentibus
Talis oratio fm sapientē Eccl̄i. xxxv. celos
et nubes penetrat. Et donec appropinqt nō
consolabitur anima. s. in purgatorio. et nō di
scedit donec aspiciat altissim⁹ et dñs nō elon
gabit. s. auxiliū suum. ideo statuit sancta ec
clesia vt ait Guil. in rationali diuinorū li. viij
qz habetur memoria omniū fidelium defun
ctorum vt iuuemur orationibus et bñficijs.
generalibus que non specialia hīe possunt.
quia tales orationes generales aīas adiuuāt
Refert Am. in spe. histo. li. xxv. c. v. Quidā
dam religiosus veniēs seu reuertēs a hierlm̄
dum mare transiret ventorū horroz ipm̄ cum
multis alijs propulit in quandam insulā vel
rupem vbi sanctus quidā manebat. ibiqz trā
quillitatē maris expectabat. Ille autē religi
osus cū sancto viro colloquiū habebat. qui
inter cetera req̄rebat ab eodē religioso vtrū
abbatē cognosceret Odolanū. At ille se cog
scere ait. Et pater quare pro eo inquiris. Et
ille. Sunt vicina nostra loca in quib⁹ grauif
sima inueniuntur flammaz incendia in quib⁹
etiā aīe diuerse lūst p̄ meritōz qualitate tor
menta. Hic sunt innumcrabiles demones o
putati qui intollerabiles penas quotidiē re
nouāt. qd ergo frequēter audiui eas q̄rulse
clamare qz orationibus et elemosynis q̄rūdā
frequēter eripiant̄ de manib⁹ eorum et preci
pue de cluniacensi ordine et cetū et eoz abba
te querimoniā faciunt qz sepe p̄ eos sui iuris
piacula perdunt. Et ait ille vir sanct⁹. Quam
obrem p̄ dei nomē obtestor. vt sancti fratrib⁹
illis q̄ tibi dixi fidelit̄ referas vt orōnibus et
elemosynis magis ac magis insistāt vt o ma
nibus demonū eas deducāt. Ille igit̄ reuer
sus in patriā hec abbati Odolano retulit vt
pmisit. Qd audiēs abbas p̄ oīa monasteria
generale edictū p̄stituit vt sic die p̄mo nouē
bris oīm scōz festiuitas ageret. ita sequenti
die i psalmis et elemosynis oīm i xpō fidelit̄
q̄scentiū memoria celebret̄. Idcirco hec per
pēdēs eccl̄ia idē obseruat et hodie p̄ fidelib⁹
defunctis generalit̄ celebrat q̄ sūt in purgato
rio Et d̄ notat̄ p̄ fidelib⁹ defunctis qz dāna
tis et infidelib⁹ talia suffragia ab eccl̄a facta nō
psunt. iō dicit dñs Iher. viij. Tu noli orare
p̄ pplo isto. s. dānatorū. et ne assumas pro eis
laudē et orōnē. qz nō exaudiat te. Super quo
dicit beatus Ihero. Frustra dicim⁹ orare p̄